

BİLGİ NOTU
(Irak Tarım Bakanlığı Toplantısı)

Malumları olduğu üzere, kanatlı hayvan mamulleri ihracatı ve tarımsal ürünlerin nakliyesi konusunda son dönemde yaşanan sorunlarla ilgili olarak, Müşavirliğimiz talebi doğrultusunda, Teknik Bakan Yardımcısı Dr. Mahdi T. Al-Kaisey, Bakan Danışmanı Dr. Hussein Ali Saud, Veterinerlik Karantinası Bölümü Müdürü Dr. Hazem Mohamed Abdelaziz'in katılımıyla Irak Tarım Bakanlığı'nda bugün bir toplantı yapılmıştır.

Söz konusu toplantıda Müşavirliğimizce;

- 22/01/2016 tarihinde yürürlüğe koyulan yeni gümrük tarifesinin, IKBY-Irak Kürt Bölgesel Yönetimi tarafından uygulanmadığı gerekçesiyle, Merkezi Irak'la IKBY arasında kurulan iç gümrük kontrol noktalarının ve vazifesi olmadığı halde gümrük kontrolü yapan IKBY-Bağdat bağlantı yollarında bulunan diğer güvenlik noktalarının ikinci kez vergi alması ve gayri resmi tahsilatlar yapması nedeniyle, firmalarımızın iki kat maliyet artışıyla karşı karşıya kaldığı,
- İhraç yükü taşıyan araçların mesnetsiz uygulamalar sonucunda gümrüklü tır parklarında haftalarca bekletildiği, bu nedenle özellikle raf ömrü sınırlı olan gıda mamullerinde bozulmalar meydana geldiği,
- Merkezi Irak makamlarının, iç gümrük kontrol noktalarının kaldırılması veya sorunlarının çözülmesi yerine, ihracatçılarımıza İran üzerinden transit geçiş yaparak İran-Merkezi Irak sınır kapılarına veya denizyoluyla Basra'da bulunan Umm Qasr Limanı'na gelmelerini önerdiği,
- Benzer iklim şartlarının hüküm sürdüğü Körfez ülkelerinden dahi daha kısa raf ömrü koşulu getiren Merkezi Irak'a Umm Qasr üzerinden gıda mamulü ihraç edilmesinin, aşırı zaman kaybına neden olduğu gerekçesiyle tercih edilmediği, ihracatçılarımızın İran üzerinden transit geçerek İran-Merkezi Irak arasındaki sınır kapılarını kullanmaya başladığı, Türk tırlarının söz konusu kapıların aktarma sahasında yüklerini Irak plakalı araçlara aktararak geri döndüğü,
- Bilahare, tarafımıza herhangi bir ön bildirim yapılmaksızın, Irak içine girmeyen, yalnızca sınır kapısının aktarma sahasını kullanan Türk sürücülerine Ekim ayı itibariyle vize yükümlülüğü getirilmesi sebebiyle, yüzlerce tırın Bazargan'da yüzlercesinin de Mehran'da kaldığı, girişimlerimiz sonucunda vize yükümlülüğünün 1 Kasım'a kadar uzatıldığı,
- Akabinde, 1980 yılında imzalanmış geçerli bir anlaşma bulunmasına karşın, Türk sürücülerin Irak topraklarına girebileceğine dair bir anlaşma bulunmadığı gerekçesiyle Irak Dışişleri Bakanlığı'nın Irak'ın İstanbul, Ankara ve Gaziantep'te bulunan dış temsilciliklerine gönderdiği talimatı uyarınca sürücülerimizin vize taleplerinin reddedildiği, bunun üzerine tarımsal ürün ve gıda mamulü taşıyan araçların beklememek için Bazargan'da İran plakalı araçlara aktarma yapmaya ve Türk menşeli ürünlerin İran plakalı araçlarla Irak'a taşınmasına başlandığı,
- Bu defa, İran'da kuş gribine rastlanması sebebiyle İran plakalı araçlarla yapılan Türk menşeli kanatlı hayvan mamulü nakliyesinin de Irak makamlarınca yasaklandığı,

- Habur Sınır Kapısından girişlerde ise IKBY'nin beyaz et ve yumurtadan yüksek vergi tahsilatı yaptığı ve iç gümrük kontrol noktaları sebebiyle Merkezi Irak'a sevk süresinin uzadığı,
- Tüm bu gelişmelerin Irak piyasasında beyaz et ve yumurta fiyatlarının %30-50 arasında artmasına neden olduğu,

hususları dile getirilmiş ve Büyükelçiliğimiz tarafından Sınır Kapıları Genel Müdürü General Sami Abdulhussein Razi'den temin edilen Tarım Bakanlığı Veterinerlik Karantinası Bölümü'nün bir örneği ekli 08/12/2016 tarihli yazısı (EK-2) uyarınca, Türkiye-İran sınırında nakliye aracının mühürlenmesi, aracın İran şehirlerine giriş yapmadan ve herhangi bir şekilde açılmadan Irak-İran arasındaki askeri hattı takip etmesi ve yalnızca Mehran-Zurbatiye Sınır Kapısı'ndan giriş yapması kaydıyla Türk menşeli kanatlı hayvan mamullerinin İran üzerinden Irak'a girişinin mümkün olduğunun belirtildiği vurgulanarak, bahse konu yazının geçerliliğini koruyup korumadığı konusunda bilgi talep edilmiştir.

Ayrıca, Müşavirliğimizce, yine Büyükelçiliğimizce Irak Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Dairesi Başkan Yardımcısı Yasir Şerif Nısayyîf'tan temin edilen, Irak'ın Ankara Büyükelçisi Hisham Al-Alawî'yi muhatap bir örneği ekli 12/12/2016 tarihli yazıda (EK-4), İçişleri Bakanlığı İkamet Genel Müdürü ile Sınır Kapıları Genel Müdürünce, Türk sürücülerin Zurbatiye Sınır Kapısının aktarma sahasına giriş yapmasına onay verildiği hususu Bakan Yardımcısının dikkatine getirilmiştir.

Tarım Bakan Yardımcısı ve Bakan Danışmanı tarafından cevaben;

- İç gümrük kontrol noktası uygulamasının Türkiye'ye karşı olmadığı, IKBY'nin federal kanunu uygulamamakta ısrar etmesi nedeniyle Merkezi Irak'ın böyle bir uygulamaya gitmek zorunda kaldığı,
- Sürücülerimizden, İran-Merkezi Irak arasındaki sınır kapılarında vize talep edilmesi konusunda Dışişleri Bakanlığı'nın yetkili olduğu, bununla birlikte Konsolosluk Dairesi Başkan Yardımcısı Yasir Şerif Nısayyîf'ın 12/12/2016 tarihli yazısından, Türk sürücülerinin aktarma sahasına vizesiz girişine müsaade edileceğinin anlaşıldığı,
- 08/12/2016 tarihli yazılarının iptal edilmediği, ancak 12/12/2016 tarihinden itibaren kuş gribi nedeniyle İran menşeli kanatlı hayvan mamullerinin Irak'a girişinin yasaklanması üzerine, Türk menşeli kanatlı hayvan mamullerinin İran üzerinden Irak'a girişinde bazı tereddütlerin oluştuğu,
- Bakanlıklarının, Türk menşeli ürünlerin Bazargan'da İran araçlarına aktarılmasına kesinlikle karşı olduğu, Türkiye-İran sınırında mühürlenmiş araçların herhangi bir şekilde açılmadan Irak'a ulaştırılması gerektiği,
- 08/12/2016 tarihli mezkur yazılarının uygulamasının geliştirilmesi konusunda Veterinerlik Departmanı bünyesinde bir komisyon oluşturulduğu, söz konusu komisyon konuyla ilgili yeni bir yöntem belirleyene kadar, **zor durumda kalmamalarını teminen, Türk firmalarına transit olarak İran'ı kullanmamalarının, bunun yerine Habur Sınır Kapısını kullanmalarının şiddetle tavsiye edildiği,**

- İran'ın dışında, Ukrayna, Sırbistan, Avusturya, Hırvatistan, Danimarka, Almanya, Macaristan, Polonya, İsviçre, İsveç, Finlandiya ve Hollanda'da kuş gribi vakasının görüldüğü ve OIE-Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü'nün bildirimleri doğrultusunda söz konusu ülkelerden de kanatlı hayvan mamulü ithalatının yasaklandığı,

belirtilmiş, sorumuz üzerine, İran'ın kuş gribinden ari olduğuna dair bildirimden itibaren en erken 3 ay sonra İran menşeli ürün ithalatına izin verilebileceği eklenmiştir.

Diğer taraftan, Müşavirliğimizce; İstanbul İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği'nden alınan bir yazıda, 01/01/2017 tarihinden itibaren Merkezi Irak'a kanatlı hayvan mamulü ihraç eden firmalarımızın yeni bir uygulamaya tabi olacağına dair bazı duyumların alındığının bildirildiği belirtilerek, mevcut uygulamada bir değişiklik varsa detayları sorulmuştur.

Bakan Danışmanı Dr. Hussein Ali Saud tarafından;

- Bakanlıklarının 2016 yılı Haziran ayında Irak Dışişleri Bakanlığı'na ilettiği yazı ile yeni uygulamanın detaylarının tüm büyükelçiliklere ve Irak'ın yurtdışındaki ticaret ataşeliklerine iletilmesinin istendiği, anılan yazının Büyükelçiliğimize de mutlaka gönderilmiş olmasının gerektiği,
- Buna göre, Irak'a ihracat yapan **kırmızı ve beyaz et ve bunların mamullerini** üreten tesislerin, kesimhanelerin sıhhi ve İslami koşullar açısından uygun olup olmadığına, ilgili kurumların üyelerinden oluşan Karma Yüksek Komite tarafından karar verileceği, **yumurta üreticilerinin incelemeye tabi olmadığı**,
- İlgili tesislerde, belirlenecek takvime göre teknik ekiplerin yerinde inceleme yapacağı,
- Teknik ekiplerin raporları doğrultusunda, Karma Yüksek Komitenin bir liste hazırlayacağı ve bu listeye dahil olmayan firmaların Irak'a ihracat yapmasına müsaade edilmeyeceği,
- **Yeni uygulamanın 01/01/2017 tarihinde başlayacağı, yerinde inceleme başvurularının Ocak ayı sonuna kadar Tarım Bakanlığı Veterinerlik Departmanına yapılabileceği**, başvurunun firmanın kendisi veya Irak'taki temsilcisi tarafından gerçekleştirilebileceği, halihazırda 11 farklı ülkeden başvuru alındığı,
- **Yerinde inceleme başvurusu yapan firmadan ithalat yapılmaya devam edileceği, inceleme yapıp sonucu menfi çıkanlardan ithalat yapılmasına izin verilmeyeceği**,

ifade edilmiştir.

Anılan toplantı sonrasında, Büyükelçiliğimiz arşivinde böyle bir yazının bulunmadığı öğrenilmiş olup, Irak Tarım Bakanlığı'ndan temin edilen uygulama esasları (EK-6) ve Müşavirliğimizce yapılan gayri resmi tercümesi ilişikte sunulmuştur.

Öte yandan, mezkur toplantıda Müşavirliğimizce, Irak'ın belirli dönemlerde yeterli yerel tarımsal üretimi olduğu gerekçesiyle muhtelif ürünlerin ithalatını önceden haber vermeden yasakladığı, bu uygulama nedeniyle ihracatçılarımızın zor durumda kaldığı bildirilerek, önceden tarafımıza bildirim yapılması talep edilmiştir.

Bakan Danışmanı Dr. Hussein Ali Saud tarafından, bu uygulamanın bir takvime bağlandığı belirtilerek ilgili takvim (EK-8) tarafımızla paylaşılmıştır.

Son olarak, 19/12/2016 tarihinde Hollanda Büyükelçiliğinde yaptığımız görüşmede ele alınan “tarım sektöründe Türk ve Hollanda firmalarının Irak’ta ortak yatırım yapması imkanlarının araştırılması” konusu Bakanlık yetkilileriyle paylaşılmış olup, Bakan Yardımcısı Dr. Mahdi T. Al-Kaisey tarafından, Bakanlığın yatırım projelerine ilişkin veri tabanının tarafımızla paylaşılacağı ve Irak tarafının da bu konuda olası çalışmalara dahil olmasının faydalı olacağı dile getirilerek, konuyla ilgili bir Bakanlık yetkilisinin iletişim kişisi olarak tarafımıza bildirileceği belirtilmiştir.

Bilgilerine arz ederim.